

Sverre Nielsen

Evighetsmaskinen

Per Halvorsen
journalist

Nora Skjerdingsstad
redaksjonssekretær

Bortimot fire tiår i Psykologforeningens tjeneste. I mars fylte han 80. Nå gir han seg. I hvert fall nesten.

Organisasjonsbygger, internasjonalist, forfengelig, tydelig. Mange har bidratt til den mangfoldige ordskyen som svever usynlig over Sverre Leonard Nielsens gråhvite hode. Men ikke alle karakteristikkene faller i like god jord.

– Forfengelig??!

Han stiller seg lattermildt uforstående. Men få kan si «kårrdflyelsebudsæ» og «hættegænsærr» med samme bergensklingende forakt som ham.

Syv år som politisk valgt leder, deretter 10 som generalsekretær. Etter det igjen leder for det som den gang het «kurs-og serviceavdelingen», og de siste årene som seniorrådgiver.

Allerede da han begynte sin løpebane i Psykologforeningen på begynnelsen av åttitallet, mens uformell klesstil fremdeles hang igjen fra tiåret før som et litt utgått signal om solidaritet, framstod han som en ordentlighetens apostel. Har han vært på jobb for Psykologforeningen, har han alltid vært ulastelig antrukket.

Psykologene er ikke det aller viktigste, det er det «psykologien» som er

Blazer og bukse med press har vært minstestandard.

Psykologuniform

– Det er ikke klærne som skal forstyrre kommunikasjonen når jeg representerer foreningen i ulike fora. Og da nytter det ikke å stille i det som i sin tid framstod som en «psykologuniform»: Kårbukse og genser, som noen så ut som de hadde ligget i. Og de hadde nok det, humrer han.

Nielsen har vært med på samtlige landsmøter, 20 i tallet, siden ordningen avløste tradisjonen med generalforsamlinger i 1978. Fjorårets synes han var i særklasse spesielt.

Jeg har vel en stor grad av pompøsitet i meg

Først trakk en av presidentkandidatene seg fordi det dukket opp en ny. Så trakk den nye kandidaten seg fordi det dukket opp enda en, som så trakk seg, uten at delegatene fikk anledning til stemme over de ulike veivalgene som ble skissert i valgkampen før landsmøtet.

Til slutt valgte den ene av visepresidentene å forlate sentralstyret få dager etter at landsmøtet er over.

«Det går nesten ikke an», mumler han mellom munnvikene. Han medgir å ha vært sint. Han trives dårlig med slik uforutsigbarhet.

LAGLEDER Praktiserende psykolog ble han ikke: – Man kan jo være interessert i fotball selv om man ikke er så god til å spille selv. Jeg ble lagleder i stedet, sier han.

Politikk og pragmatikk

Han mener det ville ha vært klokt å stå løpet ut når man først har meldt seg på i kappløpet, og skulle gjerne ha sett at det ble et reelt valg mellom verdiene som utmeislet seg i presidentvalgkampen. Selv var han «det fagpolitiske sporets» mann.

– Psykologene er ikke det aller viktigste, det er det «psykologien» som er, og hvordan den kan omsettes i gode tjenester. Det er faget vi skal forvalte. Det er det som er grunnlag for samfunnsoppdraget vi har fått, og som gir oss legitimitet som profesjon, sier han.

Samtidig mener han det er viktig å være pragmatisk.

– Noen kamper går man seirende ut av, andre taper man. Det er det som er politikkenes vesen. Noen har valgt deg, har tiltro til deg og stoler på at du skal representere dem selv når du opplever motgang. Man må tåle å stå i mindretall.

Det var full krise. Vi sendte beskjed til Helsedirektoratet med ilpost

Pompøs

Vi har hanket ham inn for portrettfotografering. Plassert ham i en blomstrete stol i de mondene lokalene til Oslo Militære Samfund der Psykologforeningen titt og ofte har jublet og jubilerert for seg selv. Det har han ingenting imot.

– Jeg har vel en stor grad av pompøsitet i meg, innrømmer han.

– Har du noen gang tenkt over at det å sitte så lenge som du har gjort, kunne oppfattes som manglende vilje i foreningen til å fornye seg?

– Nei, det har jeg faktisk aldri tenkt over. Jeg syns vi har fornyet oss hele veien. Vi har alltid hatt noe å strekke oss mot.

– Hvorfor valgte du ikke å bli praktiserende psykolog i stedet?

– Det var ikke noe veldig bevisst valg. Men sett i ettertid, tror jeg ikke jeg ville ha vært så god til det. Jeg er kanskje litt mer interessert i å prate selv enn å lytte til andre, ler han før han fortsetter: Man kan jo være interessert i fotball selv om man ikke er så god til å spille selv. Jeg ble lagleder i stedet.

Spesialistkategorien

Det ligger merkesteiner igjen i løypa som vår mann har vært med på å trække opp. En av de første han selv nevner, er etablering av profesjonsstudiet i Tromsø i 1991, før Trondheim, som kom fire år etter.

– Det var først og fremst behov for flere psykologer i Nord-Norge. Tanken var at hvis vi la til rette for at flere utdanner seg der, er det flere som blir der, opplyser Nielsen.

Jeg er kanskje litt mer interessert i å prate selv enn å lytte til andre

Fem år senere fikk Psykologforeningen gjennomslag for spesialistkategorien sammen med legene og tannlegene.

– Definitivt en av de største seirene i foreningens historie, som bidro til et betydelig lønnsløft, mener jubilanten

Han nevner psykisk helsevernloven fra 2000, som ga psykologspesialister vedtaksmyndighet innenfor psykisk helsevern og sidestilte dem med psykiaterne bortsett fra når det gjaldt medisinerings.

– Fram til da var vi ikke blitt verdsatt for hva vi faktisk gjorde i psykisk helsevern. Et statusklyv for profesjonen, som også åpnet for profesjonsnøytral ledelse i klinikkene.

Det er nok til et eget temanummer: Kampen mot statsråd Gudmund Hernes, som ville redusere psykologutdanningen til fem og et halvt år, alt inkludert. En kamp Nielsen ledet og statsråden tapte. Gjennomføringen av Den europeiske psykologikongressen i 2009, et arrangement han hadde det praktiske organisatoriske ansvaret for, og som hadde Phillip Zimbardo som et av trekkplastrene.

– Den største kongressen i Oslo det året. En stor suksess både organisatorisk og innholdsmessig, om jeg selv skal si det, smiler han ubeskjedent.

Det har vært mye å glede seg over, men ikke bare. Noe av det verste han har opplevd, kom som et brått uvær i løpet av noen januardager i 1992:

Sviket

Han var generalsekretær på tredje året og hadde fått en telefon fra en av de ansatte om at det hadde skjedd noe alvorlig. Dagen etter smalt bomben. En sentral tillitsvalgt hadde hatt et forhold til to kvinnelige pasienter. Saken var innmeldt Fagetisk råd, og pressen var på sporet. Under et ekstraordinært sentralstyremøte få dager etter ventet VG og Dagbladet på gangen.

– Det var full krise. Vi sendte beskjed til Helsedirektoratet med ilpost. Etter kort tid ble vedkommende fratatt autorisasjonen, minnes Nielsen.

Vi må ikke tro at vi er verdens beste psykologer

Lørdag 25. januar var det oppslag i begge de to store tabloidavisene: «Psykolog i sexskandale», lød en av forsideoverskriftene som kløp leserne i pupillene. Nielsen mener at rask inngripen bidro til å begrense omdømmetapet.

AVSTEMNING Jubilanten leder avstemningen over hvilket navn som skulle gis nystiftede Psykologistudentenes forening i Bergen i 1964. Valget falt på Ødipus. Foto: privat

– Kanskje vi til og med kom ut i pluss? Noen av tilbakemeldingene vi fikk, tydet i det minste på det. «Dere prøver i hvert fall ikke å skjule noe», lød en av dem. Det lærte meg at åpenhet som regel lønner seg. Og at man ikke skal forsøke å verne sine egne for enhver pris.

Kort tid etter ble han fysisk dårlig. Han trengte en time-out.

– Jeg oppsøkte en venn og kollega, vi gikk turer og pratet. Da ble jeg klar over at det var følelsen av svik som gikk så sterkt inn på meg.

Kompetansemobilitet

I de senere årene har han tatt initiativ til og ledet arbeidet med å etablere «International Declaration on Core Competences in Professional Psychology», som ble vedtatt av International Association of Applied Psychology (IAAP) og IUPsyS i 2016. IPCP, det internasjonale prosjektet, har som mål å sette en standard for de basale kompetansekravene til psykologer, og IPCP-deklarasjonen har fått bred internasjonal støtte.

– Hvorfor er det så viktig å utvikle felles standarder på dette området?

– Det handler om mobilitet for psykologer landene imellom. Da må vi bli enige om hva som kreves for å kunne praktisere som psykolog. Dette er det første steget.

– Kompetansemobilitet var formålet med EuroPsy også. Hvor vellykket synes du den sertifiseringsordningen har vært?

– EuroPsy er et sertifikat, men det gir ikke automatisk sertifisering i andre land. Noen land har hatt god nytte av den likevel. De har brukt den som benchmark for sin egen utdanning. De har hatt noe å strekke seg mot. Og det er en suksess i seg selv å komme fram til enighet på dette området.

– *Men vi må jo kunne bruke det til noe her i Norge også?*

– For Norge er noe av det viktigste ikke å sitte stille i egen tilfredshet over alt vi har oppnådd på profesjonens vegne. Hvis vi er de eneste som har det høye nivået vi har på utdanningen, blir det bare et tidsspørsmål før vi blir tatt ned, sier han.

Nei til «nei, nei, nei»

– Profesjoner som er for proteksjonistiske, risikerer å miste sin standing, sier han.

Han mener det er en selvsagt oppgave for Psykologforeningen å hegne om de strenge kravene til autorisasjon, og at Psykologforeningen skal være en forening utelukkende for autoriserte psykologer.

– Men hvis vi tror at et profesjonsstudium, som er et unntak fra Bologna-modellen sammen med bare to andre profesjonsstudier (leger og veterinærer), kommer til å vare evig, er vi naive. Vi kan ikke bare sitte her og si «nei, nei, nei», sier han.

Han mener at mastere med gjennomgående psykologi i studiet og som ønsker å jobbe som helsepersonell, bør få et tilbud om tilleggsutdanning som leder fram til autorisasjon. Han oppfordrer Psykologforeningen til å gå i dialog med universitetene og myndighetene om å utarbeide tilbudet. Selv er han ikke overbevist om at de norske profesjonsstudiene alltid har den høye kvaliteten vi ønsker å tro at de har.

– Hvordan vet vi at studenter ved de norske profesjonsstudiene har den kompetanse de er ment å ha? Vi kontrollerer jo ikke universitetene opp imot den standarden de sier at de har.

– Vi må ikke tro at vi er verdens beste psykologer, sier han.

Sju kjappe

- **Forbilde:**
Mange. Alt etter hva det gjelder. Men Torvald Stoltenberg er absolutt ett av dem.
- **Boken jeg aldri glemmer:**
«Bak lås og slå». Kristian Ottosen om krigsfangene i fengsel i Tyskland.
- **Ville helst gått i terapi hos:**
Anna von der Lippe.
- **Lytter til:**
Jazz og klassisk musikk.
- **Hvis ikke psykolog, skulle jeg vært:**
Freds- og konfliktforsker
- **Ser på:**
Nyheter, og engelsk, fransk eller tysk krim.
- **Sitter gjerne fast i heisen med:**
Björg, min kone.

Det beste forhandlingskortet

Han mener faglig kvalitetsbevissthet har vært foreningens største aktivum

Det er kompetanse og kvalitet som er vårt beste forhandlingskort

– Det er kvalitet vi har vunnet på når vi har kjempet for utdanningen og påtatt oss ansvar og nye oppgaver. Derfor måtte vi ikke gjøre det for lett for oss selv. Ikke for enkelt å bli spesialist, for eksempel. Derfor innførte vi regelen om at det også må leveres et skriftlig arbeid som en del av spesialistutdanningen. Ikke alle var enige i det, de mente det ville gjøre det for vanskelig å bli spesialist.

Om forholdet mellom forhandlinger og fag sier han:

– Vi kan slå oss på brystet og skryte på oss at vi har vært så flinke til å forhandle siden lønnsnivået er så høyt. Og det har vi. Men det er jo kompetanse og kvalitet som er vårt beste forhandlingskort.

– *Hvorfor gir du deg nå?*

– En bør jo gi seg før folk begynner å hinte, sier han.

Men helt slutt er det ikke. Før han leverer inn nøkkelen, skal han på oppdrag for Psykologforeningen oppsummere foreningens historie i korte punkter. Faktiske forhold som det er verdt å ta med seg for etterslekten av psykologer.

Derfor gir han seg bare nesten.

– Vi bør ikke glemme hvilken arv vi forvalter som profesjon. Historien er grunnen vi har under føttene når vi beveger oss inn i fremtiden, sier han.